

ПА БДУ

НОАРМАЦЫЯ

На парадку дня— эстэтычнае выхаванне

Аб задачах партыйнай арганізацыі па эстэтычнаму выхаванню студэнтаў у святле рашэнняў XXV з'езда КПСС і XXVIII з'езда КПБ ішла размова на чарговым сходзе камуністаў факультэта журналістыкі. У цікавым і змястоўным дакладзе дацэнта Е. Бондаравай былі крытычна асветлены ўсе бакі дзейнасці партарганізацыі журфака на гэтым важным напрамку выхаваўчай работы. Выступленні ў спрэчках па дакладу камуністаў П. Бондара, А. Озерава, Г. Бегуна, М. Лапшы, Т. Арловай, А. Раковіча, А. Прастаты і іншых змясцілі ў сабе цэлы шэраг прапанов і заўваг адносна вынікаў праведзенай работы, перспектывы і далейшых пошукаў рэзерваў у паляпшэнні эстэтычнага выхавання будучых студэнтаў.

У прынятай пастанове была акцэнтавана ўвага на тым, што падрыхтоўка журналістаў, ідэалагічных работнікаў павінна сумяшчаць у сабе тыя найбольш дзейсныя сродкі і метады работы па эстэтычнаму выхаванню, якія ў поўнай меры будуць спрыяць павышэнню маральна-палітычных якасцей, развіццю светапогляду, глыбокаму разуменню прыгожага ў жыцці і мастацтве.

А. СЯМЁНАУ.

Рэкамендуюць сацыялагі БДУ

Сацыялогія працы, змяненне яе характару і зместу ў перыяд развіцця сацыялізму — задача вывучэння гэтай комплекснай праблемы пастаўлена перад вучонымі БССР. На наш універсітэт, акрамя выканання шэрагу тэм гэтай праблемы, ускладзены абавязкі каардынаваць дзейнасць сацыялагаў.

Вучоныя старанна даследуюць важнейшыя фактары, уплываючыя на змяненне характару і зместу працы, а таксама на эфектыўнасць выкарыстання працоўных рэсурсаў у прамысловасці. Першыя вынікі такіх даследаванняў атрыманы вучонымі сектара сацыялогіі працы (загадчык — А. Скрыпчанна) праблемнай лабараторыі сацыялагічных даследаванняў БДУ імя У. І. Леніна. Аб'ектам увагі работнікаў сектара быў рух працоўнай сілы, яе размеркаванне і перамеркаванне.

Сацыялагі БДУ даследавалі прычыны не толькі ланых, але і скрытых страт рабочага часу. Адна з прычын — неадкладнае, часта няправільнае ўстанаўленне распарадку работы прадпрыемстваў сферы абслугоўвання. Большасць фотаатэлье ў рэспубліцы не працуе ў суботнія і нядзельныя дні. Самавольна змяняюць графікі работы многія фотаатэлье Мінска. У шкоду працоўнаму часу прамысловых прадпрыемстваў наладжан распарадак работы ашчадных нас.

Сацыялагі выпрацавалі шэраг рэкамендацый і прапанов, наніраваных на ліквідаванне прычын страт працоўнага часу, на дасканаленне працы з мэтай павышэння эфектыўнасці грамадскай вытворчасці. Напрыклад, для памяншэння цяжчасці кадраў на прадпрыемствах няспыннага цыкла вытворчасці (работа ў дзённыя і начныя змены) прапанавана павысіць долю аплаты працы ў начны час; аплату працы за работу ў начны час устанавіць у выглядзе працэнта ад гадзіннай тарыфнай стаўкі.

С. ШЫДЛОУСКАЯ.

Беларускі Універсітэт

ВЫДАЕЦА
3 1935 г.

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА
БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОУНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА
ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

Слаўны шлях ДТСААФ

З ДАКЛАДА СТАРШЫНІ КАМІТЭТА ДТСААФ УНІВЕРСІТЭТА М. В. ГАРЛАТАВА НА ПАСЯДЖЭННІ АБАРОННАГА АКТІВУ
БДУ, ПРЫСВЕЧАНЫМ 50-годдзю ДТСААФ

Добраахвотнаму Таварыству Садзейнічання Арміі, Авіяцыі і Флоту споўнілася 50 год. Гэты юбілей члены ДТСААФ адзначаюць у абстаноўцы высокага палітычнага і працоўнага ўздыму ўсяго савецкага народа.

За 50 гадоў свайго існавання таварыства прайшло вялікі шлях. Пасля заканчэння грамадзянскай вайны і замежнай ваеннай інтэрвенцыі маладая Рэспубліка Саветаў уступіла ў перыяд мірнага будаўніцтва.

У. І. Ленін, Камуністычная партыя надавалі вялікае значэнне шырокаму прыцягненню мас да авалодання ваеннымі ведамі. Ва ўмовах пераходу да мірнага будаўніцтва, пры значным скарачэнні колькасці нашай арміі навучанне працоўных ваеннай справе разам з ваеннымі органамі сталі здзяйсняць грамадскія арганізацыі, якія ўзніклі ў пачатку 20-х гадоў. Практычная дзейнасць гудка паказала неабходнасць аб'яднання іх намаганняў. Так, у студзені 1927 года была створана адзіная масавая добраахвотная ваенна-патрыятычная арганізацыя Асаавіяхім. Із'езд Асаавіяхіма БССР адбыўся ў маі 1928 года. У БДУ ў гэты час было каля 1000 членаў таварыства.

На базе няспыннага росту сацыялістычнай індустрыі адбывалася развіццё і дасканаленне савецкіх Узброеных Сіл. Арміі, авіяцыі і флоту патрабаваліся добра падрыхтаваныя, ідэйна загартаваныя байцы, якія ведаюць асновы ваеннай справы і валодаюць тэхнічнымі спецыяльнасцямі. З гэтай мэтай абароннае таварыства пры актыўнай падтрымцы камсамола разгарнула ваенна-тэхнічную падрыхтоўку моладзі, прыступіла да абучэння ў шэрагах маштабах пілатаў, парашуцістаў, шафёраў і іншых спецыялістаў.

У 1931 годзе быў уведзен усесаюзны комплекс «Гатоў да працы і абароны». Па ініцыятыве Асаавіяхіма і камсамола ў краіне шырока разгарнулася падрыхтоўка меткіх стралкоў. 29 кастрычніка 1932 года засноўваецца нагрудны знак «Варашылаўскі стралок». У перадавае гады Асаавіяхімам было падрыхтавана 10 мільёнаў стралкоў, з іх больш як 6 мільёнаў чалавек здалі нарматывы на значок «Варашылаўскі стралок». У Беларусі толькі за 1934—1936 гады падрыхтавана 80 тысяч стралкоў.

У 1935 годзе засноўваецца нагрудны знак «Гатоў да СХА». Асаавіяхім разгарнуў вялікую работу па стварэнню груп самаабароны і падрыхтоўцы насельніцтва да супрацьхімнай абароны.

Адной з яркіх праяў высокага патрыятызму савецкіх людзей, іх бязмежнай адданасці справе Камуністычнай партыі, сацыялістычнаму ладу з'явілася актыўная дзейнасць абароннага таварыства ў гады Вялікай Айчыннай вайны.

Ужо ў першыя месяцы вайны па мабілізацыі і добраахвотна пайшлі на фронт больш як 7 мільёнаў 200 тысяч членаў Асаавіяхіма. Да верасня 1941 года ў грамадскіх арганізацыях ваеннай справе навучалася больш як 7 мільёнаў чалавек.

Пад кіраўніцтвам партыйных арганізацый стваралася народнае апалчэнне для ўзброенай барацьбы з нямецка-фашысцкімі захопнікамі. Шматлікія часці народнага апалчэння і знішчальныя батальёны цалкам складаліся з асаавіяхімаўцаў, якія прайшлі ваенную падрыхтоўку ў вучэбных арганізацыях абароннага таварыства.

Разам з часцямі Чырвонай Арміі апалчэнцы Беларусі мужна змагаліся з ворагам. Так, у час абароны Віцебска батальён асаавіяхімаўцаў амаль суткі стрымліваў немцаў на Заходняй Дзвіне. Стойкасць і мужнасць праявілі воіны 61-га стралковага корпуса і апалчэнцы ў ліпенскія дні 1941 года пры абароне Магілёва. У абароне Гомеля прымаў удзел полк народнага апалчэння пад камандаваннем начальніка ваеннага аддзела абласнога савета Асаавіяхіма капітана Ф. Я. Уткіна.

Беларускі дзяржаўны універсітэт можа ганарыцца імёнамі многіх сваіх выхаванцаў — членаў Асаавіяхіма. Назаўсёды застануцца ў памяці светлыя вобразы камсамольцаў гістарычнага факультэта Мікалая Бобчынскага і Афанасія Налівайкі — добраахвотнікаў — дэсантнікаў, загінуўшых за вызваленне роднай Беларусі. У баях за Маскву смерцю героя загінуў член камітэта камсамола універсітэта Леанід Сокал, пад Ленінградом — студэнты універсітэта камсамольцы Мікалай Кухарэнка і Пётр Чарняўскі. Многія студэнты і выкладчыкі, члены Асаавіяхіма універсітэта ў

гады Вялікай Айчыннай вайны сталі актыўнымі ўдзельнікамі партызанскага руху.

Наша абароннае таварыства ўнесла дастойны ўклад у вялікую герамоў савецкага народа над фашысцкай Германіяй. Яго патрыятычная дзейнасць у перадавае гады і ў гады Вялікай Айчыннай вайны здабыла ўсеагульнае прызнанне.

22 студзеня 1947 года Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Асаавіяхім за паспяховае работу ў справе ўмацавання абароны і ў сувязі з 20-годдзем з дня ўтварэння ўзнагароджан ордэнам Чырвонага Сцяга.

Пераемнік Асаавіяхіма — ДТСААФ верны памочнік і надзейны рэзерв Савецкіх Узброеных Сіл. Наша грамадства з'яўляецца самай масавай, усенароднай патрыятычнай грамадскай арганізацыяй краіны. Цяпер у краіне дзейнічае 320 тысяч пярвічных арганізацый, у тым ліку 13694 арганізацыі ў Беларусі, якія аб'ядноўваюць больш як 3 мільёны чалавек, што складае амаль 70 працэнтаў дарослага насельніцтва рэспублікі.

Беларуская арганізацыя ДТСААФ да свайго юбілею прыйшла цесна з'яднаная вакол Камуністычнай партыі, са значнымі поспехамі ва ўсіх галінах сваёй дзейнасці. Трэці год запар ва ўсесаюзным сацыялістычным спаборніцтве арганізацыя ДТСААФ Беларусі займае першае месца сярод саюзных рэспублік і трымае пераходны Чырвоны сцяг ВЦСПС, ЦК ДТСААФ СССР і ЦК ВЛКСМ.

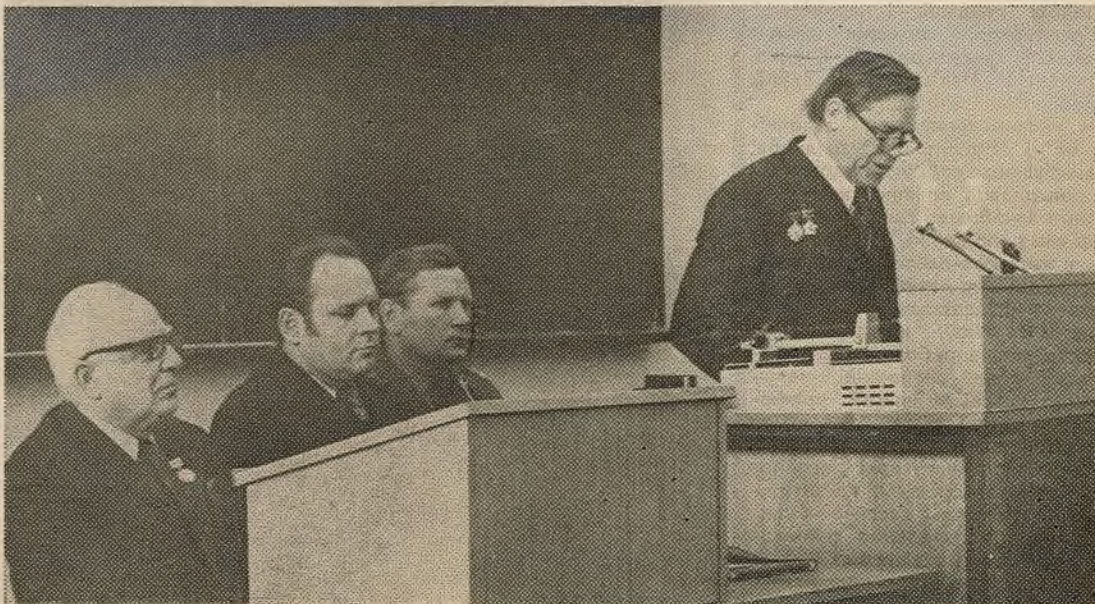
Арганізацыя ДТСААФ нашага універсітэта з'яўляецца вядучай арганізацыяй у раёне, горадзе, вобласці і рэспубліцы, вядзе мэтанакіраваную ваенна-патрыятычную работу пад кіраўніцтвам партыйнай арганізацыі, у цеснай садруж-

насці з камсамольскімі, прафсаюзнымі арганізацыямі, таварыствам «Веды», саветам ветэранаў і іншымі грамадскімі арганізацыямі. Асноўным зместам нашай работы з'яўляецца шырокая прапаганда рэвалюцыйных, баявых і працоўных традыцый Камуністычнай партыі, савецкага народа і яго Узброеных Сіл, гераічных подзвігаў савецкіх воінаў у баях за Радзіму. Значнае месца ў рабоце арганізацыі ДТСААФ універсітэта займае спартыўна-масавая работа па ваенна-прыкладных і тэхнічных відах спорту. Ва універсітэце штогод праводзіцца больш як 100 розных спаборніцтваў па ваенна-прыкладных відах спорту.

Арганізацыя ДТСААФ — цэнтр абаронна-масавай работы сярод студэнтаў і супрацоўнікаў універсітэта. Да абаронна-масавай работы прыцягнута шырокае кола актыўна ветаўнай вайны, камсамольскага і партыйнага актыву.

Па выніках работы за 1976 год належыць адзначыць добрую работу арганізацыі ДТСААФ біялагічнага факультэта (старшыня камітэта М. Марозік), хімічнага факультэта (старшыня камітэта Ю. Емяльянаў), механіка-матэматычнага (старшыня А. Кіўбас), гістарычнага (старшыня В. Мядзяднік), фізічнага (старшыня Е. Варапай).

Арганізацыя ДТСААФ універсітэта ўзнагароджана значкам «За выдатную работу» ў гонар 100-годдзя з дня нараджэння У. І. Леніна і «Ганаровым знакам ДТСААФ СССР» за паспяховае выкананне сацыялістычных абавязкаў у гонар 50-годдзя ўтварэння СССР. Па выніках сацыялістычнага спаборніцтва за 1976 год арганізацыя ДТСААФ універсітэта займае другое месца сярод арганізацый ВНУ горада.

НА ЗДЫМКУ:
У прэзідыуме сходу абароннага актыву ДТСААФ універсітэта старшыня савета ветэранаў БДУ А. МІЗРАХІ, намеснік сакратара парткома У. НАВУМОВІЧ, намеснік начальніка ваеннай кафедры В. БАРАБАНАУ. Дакладчык — старшыня камітэта ДТСААФ БДУ М. ГАРЛАТАУ.
Фота Т. САХАШЧЫК.

ЗАВОЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ

Дарагія сябры! Перад вамі шырока раскрытае дзверы завочны факультэт адной са старэйшых навучальных устаноў рэспублікі — Беларускага ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга дзяржаўнага ўніверсітэта імя У. І. Леніна.

Мы запрашаем на вучобу і тых, хто толькі выбірае свой жыццёвы шлях, і тых, для каго пытанне «кім стаць?» даўно ўжо ператварылася ў канкрэтныя справы і турботы штодзённай работы.

Гэтым, апошнім, мы прадстаўляем магчымасць на працягу шасці год вучобы ўдасканалвацца, папаўняць свае веды і атрымліваць новыя.

Завочны факультэт запрашае абітурыентаў на наступныя аддзяленні: рускай мовы і літаратуры, беларускай мовы і літаратуры, журналістыкі, гісторыі, правазнаўства, філасофіі, географіі, біялогіі.

Цяпер, калі заканчваюцца экзамены ў студэнтаў дзённага аддзялення, пачынаецца гарачая пара на завочным факультэце — зімовая экзаменацыйная сесія. Рэктарат, дэканат

завочнага факультэта правялі вялікую работу па падрыхтоўцы да яе.

Пытанні завочнага навучання былі прадметам спецыяльнага абмеркавання на пасяджэннях вучоных саветаў многіх факультэтаў.

Асабліва многа зрабілі для палепшэння работы на завочным факультэце кафедры грамадскіх навук: кафедры гісторыі КПСС гуманітарных і прыродазнаўчых факультэтаў; навуковага камунізму; марксісцка-ленінскай філасофіі.

Вучэбны працэс на завочным факультэце здзяйсняецца асноўнымі саставамі выкладчыкаў універсітэта. Большасць кафедраў улічвае спецыфіку падрыхтоўкі спецыялістаў без адрыву ад вытворчасці, імкнецца прыцягнуць да работы з завочнікамі найбольш кваліфікаваных работнікаў, прафесараў, дацэнтаў, загадчыкаў кафедраў.

Вялікая работа праводзіцца дэканатам завочнага факультэта ў перыяд паміж сесіямі. Сістэматычна арганізуюцца кансультацыі, датэрміновая здача экзаменаў і залікаў, устаноўлены дні завочніка.

3 году ў год умацоўваюцца сувязі дэканата факультэта з устаноўмі, прадпрыемствамі, арганізацыямі, дзе працуюць нашы студэнты. Сур'ёзныя адносіны да вучобы, глыбокія веды характарызуюць тую частку завочнікаў, якія вучацца на аддзяленнях, адпавядаючых профілю работы студэнта. Студэнты вучобу лічаць сваёй важнай і адказнай задачай, сур'ёзна адносяцца да падрыхтоўкі да экзаменаў і залікаў, сістэматычна працуюць у перыяд паміж сесіямі. Самадyscyпліна для іх — залог добрай паспяховасці, яна садзейнічае выпрацоўцы навыкаў самастойна плануемай работы, працаздольнасці.

...Ідзе сесія. Дэканат завочнага факультэта, увесь прафесарска-выкладчыцкі састаў павінны прыкласці максімум намаганняў для паспяховага яе правядзення; кафедрам неабходна павысіць патрабаванні да якасці лекцый і практычных заняткаў, часцей практыкаваць узаемаведанне, адкрытыя лекцыі на завочным факультэце, узяць пад строгі кантроль работу са студэнтамі-завочнікамі.

ПАВЫШАЦЬ ЭФЕКТЫўНАСЦЬ

У рашэннях XXV з'езда КПСС вызначаны магістральныя шляхі далейшага ўздыму ўзроўню падрыхтоўкі спецыялістаў, іх ідэйна-палітычнага выхавання, падкрэслена, што «моц нашага ладу ў свядомасці мас».

Павышаць узровень падрыхтоўкі спецыялістаў — гэта значыць у першую чаргу клапаціцца аб навуковым змесце навучання, аб тым, каб вучэбны працэс сапраўды знаходзіўся на пярэднім краі навукова-тэхнічнага прагрэсу.

З вуснаў лектара студэнт павінен атрымаць усе новыя звесткі ў данай галіне навукі, а, прыйшоўшы на лабараторныя заняткі, — убачыць навішныя прыклады і абсталяванне, азнаёміцца з самымі сучаснымі метадамі даследавання. Як ніколі, у цяперашні час вучэбны працэс павінен быць пабудаван на цеснай дыялектычнай узаема-связі з працэсам камуністычнага выхавання.

У выхаванні ў студэнтаў камуністычнай свядомасці, гатоўнасці, волі і ўмення будаваць камунізм кафедрам грамадскіх навук належыць галоўная роля. Бо вучэбнае моладдзю як прыродазнаўчых, так і гуманітарных факультэтаў грамадска-палітычных і сацыяльных навук адыгрывае рашаючую ролю ў

фарміраванні ў іх камуністычнага светапогляду, высокіх маральных ідэалаў і разам з тым з'яўляецца састаўной часткай іх агульнанавуковай падрыхтоўкі.

Надзённай задачай з'яўляецца пастаяннае дасканаленне навучання і выхавання студэнтаў-завочнікаў, рацыянальнае выкарыстанне бюджэту часу, адвядзенага вучэбнымі планамі на завочным аддзяленні. Патрэбна дабівацца таго, каб устаноўчаныя лекцыі для студэнтаў-завочнікаў не прадстаўлялі сабой скарачаны курс лекцый для студэнтаў стацыянара. Але каб зрабіць гэтыя лекцыі устаноўчанымі не толькі па форме, а і па зместу, выкладчык павінен арыентаваць студэнтаў на працяглую самастойную работу, вызначыць галоўныя праблемы курса, асноўную і дапаможную літаратуру. Мэтазгодна рыхтаваць спецыяльны курс устаноўчых лекцый ці хаця б абмяркоўваць іх тэзісы на пасяджэннях кафедраў.

На наш погляд, мэтазгодна чытаць на устаноўчых сесіях толькі некалькі лекцый па найбольш складаных тэарэтычных і праблемных пытаннях, а большую іх частку — у перыяд зімовай і вясновай экзаменацыйных сесій, калі яны патрэбны

Аддзяленне географіі

У саставе завочнага факультэта Беларускага ўніверсітэта ёсць і аддзяленне географіі, выпускнікі якога атрымліваюць спецыяльнасць настаўніка географіі сярэдняй школы.

У цяперашні час географічны факультэт — вядучы цэнтр падрыхтоўкі кадраў для навукова-даследчай і вучэбна-метадычнай работы па географіі ў Беларусі. На факультэце працуе сем кафедраў: агульнага землярэзнаўства, геадэзіі і картаграфіі, геалогіі і глебазнаўства, фізічнай географіі СССР, фізічнай географіі замежных краін, эканамічнай географіі СССР і эканамічнай географіі замежных краін. У распараджэнні студэнтаў праблемная навукова-даследчая лабараторыя меліярацыі ландшафтаў, галінавая лабараторыя возеразнаўства і база праходжання вучэбных географічных практык — географічная станцыя «Заходняя Берэзіна».

Навукова-выкладчыцкую работу на факультэце вядуць член-карэспандэнт АН БССР, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР А. Мядзведзеў, прафесары А. Малышаў, М. Раманоўскі, В. Якушка, В. Жучкевіч, Д. Карулін, 29 дацэнтаў і кандыдатаў навук, сярод якіх такія вопытныя выкладчыкі, як загадчык кафедры эканамічнай географіі СССР І. Трухан, загадчык кафедры геадэзіі і картаграфіі В. Крышчановіч, намеснік дэкана завочнага факультэта У. Стэцко, дацэнты У. Навіцкі, С. Зубаў, В. Барадзіна і іншыя.

На нашым факультэце завочнікі, як і студэнты стацыянара, атрымліваюць добрую падрыхтоўку, праходзяць комплексныя і галіновыя вучэбныя і вытворчыя географічныя практыкі, удзельнічаюць у навукова-даследчай рабоце, выступаюць з навуковымі паведамленнямі і дакладамі на пасяджэннях гурткоў, канферэнцыях, прадстаўляюць работы на рэспубліканскі агляд. Завочнікі карыстаюцца асаблівай увагай прафесарска-выкладчыцкага калектыву геофака. Індывідуальныя і групавыя кансультацыі, гутаркі ў сесійны і міжсесійны перыяды, пастаянны кантакт і кантроль, якаснае чытанне лекцый, правядзенне семінарскіх і практычных заняткаў і многае іншае садзейнічае падрыхтоўцы высокакваліфікаваных спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

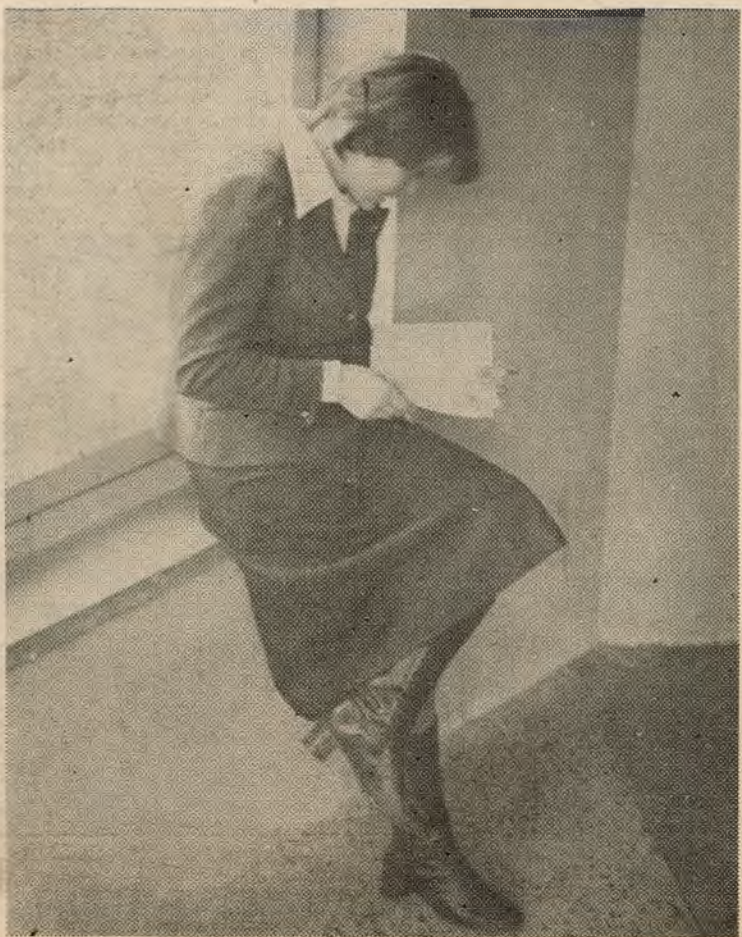
І. ГАЛАЙ,
С. СІДОР,
кандыдаты географічных навук.

Сесія — гарачая пара для студэнтаў-завочнікаў. Два разы ў год яны здаюць свой галоўны экзамен — экзамен на ўменне самастойна працаваць.

НА ЗДЫМКАХ: «Ну як?»; «За хвіліну да экзамена».

Фотаздымкі М. ДУБОВІКА.

БІЯЛАГІЧНАЕ АДДЗЯЛЕННЕ

Біялагічнае аддзяленне — адно са старэйшых на завочным факультэце. Таму яно мае свае сталыя формы работы і традыцыі. Падрыхтоўка спецыялістаў на біялагічным аддзяленні вядзецца па двух асноўных напрамках. З аднаго боку, атрымліваюць магчымасць павысіць узровень біялагічных ведаў і прафесійнае майстэрства настаўнікі школ горада і рэспублікі, з другога боку, набываюць тэарэтычныя веды і практычныя навыкі работнікі розных біялагічных і медыка-біялагічных устаноў (навукова-даследчых інстытутаў і лабараторый, санітарна-эпідэміялагічных станцый, клінічных лабараторый і г. д.).

Да работы на завочным факультэце прыцягваюцца вядучыя спецыялісты кафедраў факультэта. Бо пры адносна невялікіх аб'ёмах лекцыйных курсаў і практыкумаў студэнты-завочнікі павінны атрымаць поўнае ўяўленне аб сучасным узроўні біялагічных ведаў, навішых дасягненнях у розных галінах біялогіі, азнаёміцца з новымі метадамі даследаванняў.

Значнае месца ў вучэбным плане біялагічнага аддзялення адводзіцца вучэбным і вытворчым практыкам. Ужо на працягу многіх гадоў летняя вучэбная практыка студэнтаў I і II курсаў праводзіцца на біялагічнай станцыі возера Нарач. Агульная працягласць практыкі па заалогіі і батаніцы павялічана да 10 дзён. Гэта дазваляе ўключыць у праграму практыкі шырокае азнаямленне з фаўнай і флорай Беларусі, назіранне жывых аб'ектаў у прыродзе, вывучэнне складаных узаемаадносін арганізмаў у біяцэнозах. За час практыкі студэнты набываюць навыкі ў правядзенні экскурсій у прыроду, што так важна для сучаснага настаўніка-біёлага, які павінен навучыць вучню чытаць кнігу прыроды, добра ведаць і захоўваць яе багацці.

З IV курса студэнты-завочнікі пачынаюць спецыялізавацца на кафедрах факультэта. Па матэрыялах, сабраных у час вытворчай практыкі, яны пішуць курсавыя і дыпломныя работы. Пры вызначэнні тэматыкі работ кафедрамі, як правіла, улічваецца характар асноўнай работы студэнтаў. Для завочнікаў, якія працуюць у школе, разам з даследчымі прапановамі даюцца тэмы па метадыцы выкладання біялогіі ў школе, што садзейнічае дасканаленню іх прафесійнага майстэрства ў працэсе навучання.

Студэнты, якія працуюць у навукова-даследчых установах, за свойваючы новыя метады навуковых даследаванняў на кафедрах факультэта, маюць магчымасць шырока прымяняць іх у сваёй асноўнай рабоце. Вельмі часта тэматыка дыпломных работ студэнтаў-завочнікаў непасрэдна звязана з напрамкамі навуковых даследаванняў супрацоўнікаў кафедраў.

Паказчыкі сур'ёзных рэзультатаў даследчай работы студэнтаў-завочнікаў — удзел многіх з іх у штогадовым рэспубліканскім аглядзе навуковых студэнцкіх работ, выступленні іх на навуковых студэнцкіх канферэнцыях ВНУ рэспублікі і Саюза (Гомель, Калінінград, Львоў, Кіеў).

Многія выпускнікі біялагічнага аддзялення завочнага факультэта працягваюць работу ў выбранай галіне біялогіі. Некаторыя з іх паспяхова абаранілі кандыдацкія дысертацыі і актыўна працуюць у ВНУ і навукова-даследчых установах рэспублікі: кафедру сістэматыкі раслін БДУ ўзначальвае выпускнік завочнага факультэта А. Шуканаў, кафедру заалогіі і генетыкі Брэсцкага педінстытута — дацэнт Ф. Кахманюк.

Зараз у студэнтаў-завочнікаў гарачая пара. Ідзе сесія. Хочацца пажадаць ім упартай працы, вялікага інтарэсу да выбранай спецыяльнасці, трывалых, глыбокіх ведаў. Усё гэта дазволіць студэнтам стаць сапраўднымі спецыялістамі-біёлагамі.

А. ШАЛАПЕНАК,
дацэнт,
В. ЦЕРАХОВІЧ,
дацэнт.

ЗАПРАШАЕ НА ВУЧОБУ

І ЯКАСЦЬ НАВУЧАННЯ

для сістэматызацыі і паглыблення ведаў студэнтаў.

Як адзначалася ў Справаздачным дакладзе ЦК КПСС XXV з'езду партыі, у сучасных умовах важна прывіваць павучэнцам умённе самастойна папаўняць свае веды, арыентавацца ў імклівым патоку навуковай і палітычнай інфармацыі. Неабходна дабівацца таго, каб студэнты-завочнікі самастойна вывучалі творы класікаў марксізму-ленінізму, рашэнні з'езду, канферэнцый і Пленумаў ЦК КПСС, а не падмянялі іх чытаннем кампільтацыйнай літаратуры. Ва ўмовах больш высокіх патрабаванняў да кваліфікацыі спецыялістаў выкананне студэнтамі-завочнікамі кантрольных работ патрабуе карэктнага нагляду. Гэты від вучэбнага працэсу выпрацоўвае ў студэнтаў-завочнікаў навыкі кампільтацыйнага падыходу да вивучэння курса грамадскіх навук. Больш мэтазгодна замяніць яго рэфэрыраваннем глаў ці раздзелаў найбольш важных твораў У. І. Леніна, дакументаў Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада, падрыхтоўкай даклада або лекцыі і выступлення з імі перад працоўнымі і г. д.

Неабходна таксама весці пошук актывізацыі маючыхся сродкаў узаемаадносін выкладчыка і студэнта-завочніка,

новых форм кантролю і дапамогі. У гэтым плане вялікае значэнне маюць групавыя і індывідуальныя кансультацыі, якія праводзяцца як у міжсесійны, так і ў экзаменацыйны перыяд. Кафедра гісторыі КПСС прыродазнаўчых факультэтаў БДУ, напрыклад, шырока выкарыстоўвае бягучыя (групавыя і індывідуальныя) кансультацыі, якія праводзяцца ў міжсесійны перыяд: дні завочніка штогод нева для пражываючых у г. Мінску і яго наваколлі, а таксама пісьмовыя кансультацыі ў форме метадычных указанняў кафедры па вивучэнні вучэбнага курса, пісьмовых адказаў на пытанні завочнікаў.

Неабходна дабівацца, каб студэнт, ідучы з кансультацыі, высвятляў усе незразумелыя пытанні. Таму на кансультацыях завочнікаў неабходна даваць больш вычарпальныя адказы на незразумелыя пытанні, рэкамендаваць літаратуру, дзе студэнт зможа атрымаць неабходныя звесткі па цяжка засвойваемых раздзелах праграмы курса, па тых ці іншых цікавых яго пытаннях.

У. ЛАДЫСЕУ,
старшы выкладчык кафедры гісторыі КПСС прыродазнаўчых факультэтаў, кандыдат гістарычных навук.

У сістэме падрыхтоўкі філалагічных кадраў вышэйшай кваліфікацыі, настаўнікаў-славеснікаў важнае месца адводзіцца завочнаму навучанню. Сярод шматлікіх спецыяльнасцей, па якіх вядзецца падрыхтоўка на завочным факультэце, ёсць і дзве філалагічныя — руская мова і літаратура і беларуская мова і літаратура. Аваляданне гэтых спецыяльнасцей, набыццё багатых і трывалых філалагічных ведаў, навукова-педагагічнай кваліфікацыі ажыццяўляецца на аддзяленнях рускай мовы і літаратуры і

Сярод выкладчыкаў факультэта ёсць члены Саюза пісьменнікаў БССР, вядомыя пісьменнікі, паэты і літаратуразнаўцы — М. Р. Ларчанка, А. А. Лойка, Н. С. Гілевіч, П. І. Ткачоў, М. Б. Яфімава, С. Х. Александровіч, Р. М. Семашкевіч, Д. Я. Бугаёў.

Філалагічнаму факультэту належыць важная роля ў развіцці лінгвістычнай і літаратуразнаўчай навукі ў Беларускай ССР, у падрыхтоўцы высокакваліфікаваных кадраў для народнай асветы, навуковых і культурных устаноў рэспублікі. Сярод выха-

Студэнты-завочнікі вивучаюць увогуле тэы ж дысцыпліны, што і студэнты дзённага аддзялення, але, вядома, у некалькі меншым аб'ёме (таму, зразумела, цэнтр цяжару прыпадае на самастойныя заняткі). Кафедры даюць рэкамендацыі, як лепш арганізаваць самастойнае вивучэнне матэрыялу ў перыяд паміж залікова-экзаменацыйнымі сесіямі, як выконваць кантрольныя, курсавыя і дыпломныя работы, як рыхтавацца да экзаменаў і залікаў.

На кафедрах факультэта рэгулярна — адзін раз у месяц — праводзяцца дні за-

ФІЛАЛАГІЧНАЕ АДДЗЯЛЕННЕ

беларускай мовы і літаратуры філалагічнага факультэта.

Філалагічны факультэт — адзін са старэйшых і буйнейшых ва ўніверсітэце. Яго гісторыя пачынаецца з 1922 года, калі ў састане БДУ імя У. І. Леніна быў арганізаван педагогічны факультэт з літаратурна-лінгвістычным аддзяленнем. Як самастойная адзінка філалагічны факультэт аформіўся пазней — у 1939 годзе. Цікава, што сярод першых выкладчыкаў будучага філалагічнага факультэта быў народны паэт Беларусі Якуб Колас. Дарэчы, ён узначальваў першую дзяржаўную экзаменацыйную камісію па літаратуразнаўчых і лінгвістычных дысцыплінах.

Сёння на філалагічным факультэце маецца восем літаратуразнаўчых і лінгвістычных кафедраў, якія аб'ядноўваюць буйныя навуковыя сілы рэспублікі ў галіне мовазнаўства і літаратуразнаўства. На факультэцкіх кафедрах працуюць восем прафесараў — дактароў філалагічных навук, дзесяты дацэнтаў — кандыдатаў навук, многа высокакваліфікаваных выкладчыкаў. Большасць з іх вядзе заняткі і са студэнтамі-завочнікамі.

ванцаў факультэта, якія займаліся па сістэме завочнага навучання, многа вядомых, заслужаных людзей. Інстытут літаратуры імя Янкі Купалы Акадэміі навук БССР узначальвае лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларускай ССР і прэміі Ленінскага камсамола БССР, член-карэспандэнт Акадэміі навук БССР, доктар філалагічных навук, прафесар І. Я. Навуменка. В. І. Старавойтаў — загадчык кафедры марксісцка-ленінскай філасофіі хіміка-тэхналагічнага інстытута імя С. М. Кірава. Заслужанай любоўю студэнтаў і вялікім аўтарытэтам сярод выкладчыкаў карыстаецца дацэнт кафедры рускай мовы, кандыдат філалагічных навук І. А. Карабань. Беларускаму чытачу добра вядомы імёны таленавітых беларускіх паэтаў Веры Вярбы і Галіны Каржанеўскай, якія закончылі завочнае аддзяленне філалагічнага факультэта.

Вучэбны працэс у сістэме завочнай падрыхтоўкі істотна адрозніваецца ад дзённага, стацыянарнага навучання — ён падзяляецца на вучэбна-экзаменацыйныя сесіі і перыяд міжсесійнай самастойнай работы студэнтаў-завочнікаў.

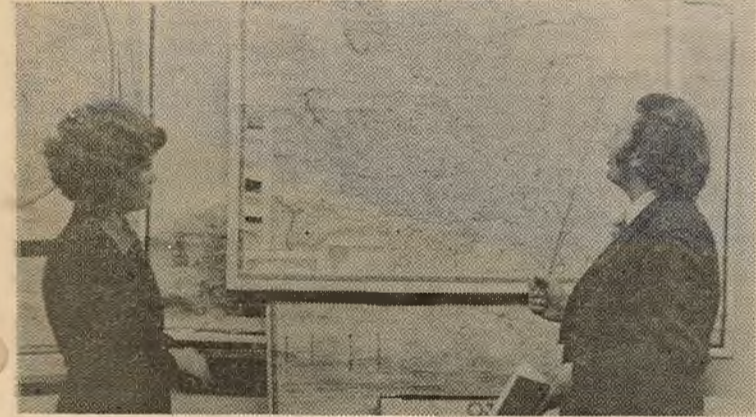
можуць атрымаць кваліфікаваную кансультацыю або параду, ліквідаваць запазычанасць, падамоўленасці з завочным факультэтам і адпаведнай кафедрай датэрмінова здаць той ці іншы экзамен або залік.

Студэнты-завочнікі ўдзельнічаюць у навукова-даследчай рабоце кафедраў, выступаюць з дакладамі на навуковых канферэнцыях. Лепшыя студэнцкія работы штогод прадстаўляюцца на агляд навуковых работ вышэйшых навучальных устаноў рэспублікі.

Студэнты-завочнікі маюць права карыстацца і ўніверсітэцкімі бібліятэкамі і чыталіўнымі заламі. Спецыяльна для іх вучонымі факультэтам створан шэраг падручнікаў, вучэбных дапаможнікаў, метадычных распрацовак па асобных дысцыплінах.

Старанная вучоба, своечасовае выкананне вучэбнага плана гарантуе студэнтам-завочнікам паспяховае заканчэнне ўніверсітэта, атрыманне пачэснага і адзначнага звання — настаўнік-філолаг.

Б. МІЦКЕВІЧ,
загадчык кафедры замежнай літаратуры, дацэнт.

Студэнты 1-й групы VI курса геаграфічнага аддзялення завочнага факультэта П. ДУДЗЬКО і С. ЛЕНАРТОВІЧ рыхтуюцца да заліку па праблемах фізічнай географіі.
Фота Т. САХАШЧЫК.

АДДЗЯЛЕННЕ ЖУРНАЛІСТЫКІ

34 гады гасцінна адкрывае свае дзверы для новага папаўнення студэнтаў факультэт журналістыкі Белдзяржуніверсітэта імя У. І. Леніна.

Наш факультэт быў створаны ў 1944 годзе, у цяжкі час Вялікай Айчыннай вайны. І гэта уяшэ адзін пераканаўчы доказ ушэ і клопату Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада аб развіцці друку ў Беларусі. Такім чынам, факультэт журналістыкі БДУ з'явіўся родначальнікам факультэтаў журналістыкі нашай краіны, створаных пры ўніверсітэтах.

За многія гады сваёй дзейнасці факультэт выхаваў вялікі атрад ідэалагічных работнікаў — больш 2000 чалавек з дыпломам журналіста працуюць у рэдакцыях газет і часопісаў, кніжных выдавецтвах, на радыё і тэлебачанні Беларусі, а таксама ў шматлікіх кутках нашай вялікай Радзімы.

Сярод выпускнікоў факультэта нямала партыйных, дзяржаўных і намсамольскіх работнікаў, пісьменнікаў, дзеячаў навукі і культуры. Для прыкладу можна назваць некалькі прозвішчаў: Герой Савецкага Саюза, доктар гістарычных навук, прафесар А. А. Філімонаў, карэспандэнт «Правды» па Беларусі, лаўрэат прэміі імя П. М. Лепяшынскага, пісьменнік І. Г. Новікаў, карэспандэнт «Известий» па Беларусі Н. Е. Матушоўскі і М. М. Шыманскі, рэдактар газеты «Советская Белоруссия» А. К. Зінін, рэдактары рэспубліканскіх маладзёжных газет «Знамя юности» В. Сакалю і «Чырвоная змена» Н. Касню, міністр культуры БССР Ю. М. Міхневіч, старшыня Дзяржаўна-выдавецтва БССР М. І. Дзялец.

На факультэце ў цяперашні час працуюць чатыры кафедры: гісторыі журналістыкі, тэорыі і практыкі савецкай журналістыкі, тэорыі і практыкі радыёвяшчання і тэлебачання, стылістыкі і літаратурнага рэдагавання. На кафедрах факультэта працуюць 30 выкладчыкаў, з іх 4 дактары навук, прафесары і 19 дацэнтаў, кандыдатаў навук.

Акрамя гэтага, у падрыхтоўцы журналістскіх кадраў актыўную ролю адыгрываюць агульнаўніверсітэцкія кафедры — дыялектычнага і гістарычнага матэрыялізму, гісторыі філасофіі, гісторыі КПСС, палітыканоміі, навуковага камунізму, замежных моў, а таксама кафедры філалагічнага факультэта.

Па новаму вучэбнаму плану, уведзенаму ў адпаведнасці з патрабаваннямі, якія вынікаюць з пастановы ЦК КПСС «Аб мерах па палепшэнню падрыхтоўкі і перападрыхтоўкі журналістскіх кадраў» (студзень 1975 г.), студэнты за гады знаходжання ва ўніверсітэце вивучаюць грамадска-палітычныя і грамадска-адукацыйныя дысцыпліны: гісторыю КПСС, марксісцка-ленінскую філасофію, палітычную знакомію, навуковы камунізм, логіку, савецкае права, партыйнае і савецкае будаўніцтва, сучасную рускую мову, сучасную беларускую мову, практычную стылістыку і літаратурнае рэдагаванне, гісторыю замежнай, рускай і

савецкай літаратуры, гісторыю беларускай літаратуры, замежную мову і іншыя дысцыпліны. Значная колькасць гадзін адводзіцца на спецыяльныя журналістычныя дысцыпліны, да якіх адносяцца: гісторыя журналістыкі, гісторыя партыйнага і савецкага друку, гісторыя друку БССР, гісторыя замежнага камуністычнага і рабочага друку, тэорыя і практыка савецкай журналістыкі, тэорыя і практыка буржуазнай журналістыкі, уводзіны ў журналістыку, тэхніка газетнай справы, радыёвяшчання і тэлебачання, журналісцкае майстэрства (індывідуальная работа са студэнтамі).

Навучанне на факультэце завяршаецца абаронай дыпломнай работы па выбранай тэме і здачай дзяржаўнага экзаменаў па навуковаму камунізму і журналістыцы.

На сучасным этапе камуністычнага будаўніцтва значна ўзрасла роля масавых сродкаў інфармацыі. Натуральна, узрасла і роля тых кадраў, якія працуюць ці будуць працаваць у рэдакцыях газет, часопісаў, радыёвяшчання, тэлебачання, выдавецтвах, тэлеграфным Агенцтвам.

Значна павысілася адказнасць факультэтаў і аддзяленняў журналістыкі, якія закліканы рыхтаваць высокакваліфікаваных работнікаў друку, радыё і тэлебачання. Гэтыя кадры павінны спалучаць у сабе высо-

кія ідэйна-маральныя якасці і прафесіянальнае майстэрства. Асаблівая ўвага звяртаецца на тое, каб забяспечыць дасканалое засваенне будучымі работнікамі масавых сродкаў інфармацыі тэорыі марксізму-ленінізму, гістарычнага вопыту КПСС, унутранай і знешняй палітыкі партыі, метадаў ідэалагічнай работы.

Выкладчыкі факультэта робяць усё для таго, каб дапамагчы будучым работнікам друку, радыё і тэлебачання глыбей авалодаць лінгвістычным майстэрствам палітычнага перакладання мас, вучыцца звязваць прапаганду камуністычных ідэалаў з рашэннем практычных задач, пераканаўча, з наступных спецыялізацый: літаратурная работа ў газетах і часопісах, літаратурная работа ў радыёвяшчання, літаратурная работа на тэлебачанні.

На працягу вучобы студэнты вядуць актыўную навуковадаследчую работу ў навуковых

гуртках, займаюцца грамадскай работай.

У адпаведнасці з Правіламі прыёму на навучанне без адрыву ад вытворчасці (завочная і вячэрняя формы) прымаюцца асобы без абмежавання ўзросту, якія праявілі здольнасці да літаратурнай дзейнасці і паспяхова здалі ўступныя экзамены.

У першую чаргу залічваюцца работнікі друку, радыёвяшчання, тэлебачання і выдавецтваў, якія маюць працоўны стаж па выбранай спецыяльнасці не менш 6 месяцаў.

Паступаючыя на ўсе формы навучання здаюць уступныя экзамены па рускай мове і літаратуры ці (па жаданню паступаючага) па беларускай мове і літаратуры (вусна і пісьмова), гісторыі СССР (вусна), адной з замежных моў (вусна).

Час прыёму дакументаў і правядзення ўступных экзаменаў па вячэрняй і завочнай формах навучання розны. Так, на завочную форму прыём дакументаў пачынаецца з 20 красавіка па 31 мая, а ўступныя экзамены праводзяцца з 1 па 20 чэрвеня.

Гэты артыкул адрасаван тым, хто цвёрда вырашыў стаць журналістам, актыўным байцом нашай партыі. І мы сардэчна запрашаем іх на факультэт журналістыкі.

А. РАКОВІЧ,
намеснік дэкана факультэта журналістыкі, дацэнт.

